

Beheerplannen zijn er in vele soorten en maten. Van een simpel A4tje met actuele informatie over het maaien en zaaien van de greens tot een uitgebreid digitaal beheerplan waarin zelfs de gezondheid van iedere individuele boom is opgenomen. Een dergelijk specifiek plan achtte Goyer Golf & County Club ook noodzakelijk; mede door de kwakkelende gezondheid van enkele van haar prominente bomen. Om de kwaliteit van de baan te waarborgen hebben zij NLadviseurs gevraagd advies uit te brengen. Dit advies heeft vorm gekregen via een digitaal boombeheerplan: Beheerpl@nner. In dit artikel wordt een beschrijving gegeven van de totstandkoming van het beheerplan en een beeld geschetst van de mogelijkheden van het beheersysteem voor het buitengebied van de golfbaan.

Auteur: Guido Hamelink

Boombeheerplan Goyer Golf & Country Club

Beheer van het buitengebied met Beheerpl@nner

De Goyer Golf en Country Club

De Goyer is in de jaren 1999 en 2000 aangelegd op de grens van de provincies Noord-Holland en Utrecht en de gemeenten Laren en Eemnes. Een groot deel van de 18-holes baan is aangelegd op de gronden van een voormalige boomkwekerij.

Bruno Steensels, de architect van dit golfterrein, heeft zich voor het ontwerp laten inspireren door de omgeving die bestaat uit stuifzanden en bossen met zowel naald- als loofhout. Zo zijn er in het meer open gedeelte van de golfbaan grote 'waste area's' aangelegd die gedeeltelijk begroeid zijn met grassen en brem. Hier komen enkele solitaire grove dennen en zomereiken voor. Richting het clubhuis is het landschap meer gesloten. Hier zijn plantvakken begroeid met volwassen zomereiken, grove dennen, berken, een enkele douglas en andere naaldhoutsoorten. Verder kenmerkend voor de golfbaan zijn de historische beukenlaan die als oprijlaan fungeert en een flink aantal oude hakhoutstoven. Mede dankzij deze beplantingen, die al voor de aanleg aanwezig waren, heeft de golfbaan een karakteristieke uitstraling.

Deze oude kenmerkende elementen op de Goyer brengen echter ook risico's met zich mee. Vrij snel na de aanleg werd duidelijk dat een aantal prachtige, grote zomereiken in vitaliteit sterk terugliepen. Ook de beukenlaan baarde de clubmanager, Femke Tolsma, de nodige zorgen.

De ongeveer een eeuw oude laanbomen zijn zo tekenend, dat het een groot verlies is wanneer deze bomen zouden sneuvelen. Het asfalteren van de laan heeft op de beuken zeker zijn weerslag gehad. Ook een groot deel van de eiken die waren vrijgezet uit bosverband kregen te lijden onder de verandering. Gevolg is een flink aantal bomen met schimmels, doodhout en waterlot.

Gebiedsvisie

Om het groen van de golfbaan weer in topconditie te krijgen, werd het besluit genomen een beheerplan te laten maken. Beheerplannen bieden inzicht in het onderhoud en geven de mogelijkheid te sturen op resultaat. Er is bij de Goyer duidelijk de wens goed te kijken naar

De maatregelen vormen de kern van het plan. Logisch, want bij een beheerplan gaat het uiteindelijk om de acties die worden uitgevoerd en de timing daarvan.

de oorspronkelijke visie van de architect. Deze visie, gecombineerd met een aantal andere randvoorwaarden zijn gebundeld in een gebiedsvisie.

Zo moeten de randbeplantingen een betere dekking geven en zijn er een aantal locaties waar verkeerde boomsoorten zijn aangepland die niet passen bij de gewenste uitstraling of slechte groei vertonen. Hiernaast wordt er ook vanuit een beheertechnisch inzicht gekeken naar het terrein. Opvallend is bijvoorbeeld een gebrekkige leeftijdspreiding. De bomen die er staan zijn of relatief oud (van voor de aanleg) of relatief jong (tijdens de aanleg). Ook is er weinig ondergroei, zijn de strooiselpakketten in de plantvakken erg dik, groeit er veel Amerikaanse vogelkers en zijn veel bomen slecht gesnoeid. Allemaal aspecten die zeer de moeite waard zijn mee te nemen in de afwegingen voor het maken van een visie en een uiteindelijk plan.

Digitale kaart

Voor het beheerplan is een onderlegger nodig waarop aangegeven kan worden welke maatregel waar wordt gepland; een digitale kaart. Deze kaart bevat belangrijke informatie over oppervlaktes van plantvakken en waterpartijen en de lengtes van oevers en rough. Omdat er nog geen digitale kaart voorhanden was die genoeg informatie hierover kon geven is er vrij snel na de start van het project door NLadviseurs een digitale kaart verzorgd die nu wordt gehanteerd als basiskaart.

**Ook de beukenlaan baarde de clubmanager,
Femke Tolsma, de nodige zorgen.**

Inventarisaties

Voor het beheerplan is met de digitale kaart als ondergrond tot in de gewenste details een inventarisatie gedaan met o.a. een pocket-pc en een laptop. De plantvakken zijn o.a. bekeken op soortensamenstelling, ondergroei en dood hout. Vanwege het belang van de solitaire bomen, denk hierbij ook aan de laan en grote karakteristieke randbomen, zijn er op Goyer relatief veel bomen individueel opgenomen zodat maatwerk mogelijk is voor de verschillende bomen. De solitaire bomen zijn opgenomen en op soort en vitaliteit beoordeelt. Door deze informatie te bundelen in een tabel die gekoppeld is aan de digitale kaart is er van elk gewenst object eenvoudig informatie op te vragen.

Er is uiteindelijk onderscheid gemaakt in o.a. plantvakken, solitaire bomen, waterpartijen, oevers, waste area's, hagen en natuurrough. Na het onderscheiden van in totaal 50 plantvakken, ruim 1100 vrijstaande bomen, ruim 3 kilometer oever en ruim 2 hectare aan waste area's was de inventarisatie geklaard.

Hoewel de beheerplanner veel in kaart brengt, neemt het niet de verantwoordelijkheid over van de hoofd-greenkeeper.

Maatregelen en beheerinstructies

De maatregelen vormen de kern van het plan. Logisch, want bij een beheerplan gaat het uiteindelijk om de acties die worden uitgevoerd en de timing daarvan. NLadviseurs heeft per solitaire boom, plantvak, oever en waste area maatregelen bepaald. Hierbij is uitgegaan van het materieel en de mogelijkheden die bij de Goyer aanwezig zijn. Omdat er veel moet gebeuren, maar niet alles dezelfde prioriteit heeft is er met een beheercyclus van 6 jaar een planning gemaakt waarin alle maatregelen aan bod komen. Begonnen wordt met bestrijding van Amerikaanse vogelkers en het verwijderen van gevaarlijk dood hout. Zoveel mogelijk maatregelen worden in eigen beheer uitgevoerd. Dit is belangrijk omdat er dan ook oog ontstaat voor kwaliteit van bijvoorbeeld snoeiwerk. Als ondersteuning van de uitvoering zijn er in de Beheerplanner instructies opgenomen die

Voor het beheerplan is met de digitale kaart als ondergrond tot in de gewenste details een inventarisatie gedaan met o.a. een pocket-pc en een laptop.

aangeven hoe bepaalde werkzaamheden moeten worden uitgevoerd. Die instructies zijn niet alleen belangrijk om minder ervaren uitvoerders bij te staan, ze zijn vooral bedoeld om op de Goyer een duidelijke lijn te creëren in de manier van werken. Hiermee wordt voorkomen dat opschot bijvoorbeeld te hoog wordt afgezet of dat oevers op het ene jaar anders worden gemaaid dan het andere jaar. Er zijn ook maatregelen die worden uitbesteed. We denken dan bijvoorbeeld aan het snoeien van oudere, beeldbepalende bomen. Reden hiervoor is dat er geen risico genomen kan worden met zowel de greenkeepers, denk aan een ongeval door een val uit de boom. Maar ook

de vitaliteit van de boom is belangrijk en een professionele boomverzorger heeft hier nu eenmaal de nodige expertise en ervaring voor. Ook worden er derden ingeschakeld wanneer het niet haalbaar blijkt te zijn om binnen deze beheercyclus van 6 jaar het achterstallige onderhoud bij te werken. Dit wordt niet pas na 6 jaar besloten, maar zal na het bekijken van het aantal beschikbare uren worden beoordeeld.

Streefbeelden

Per terreinelement is een streefbeeld opgesteld. Deze doelbeelden geven aan waar de maatregelen op aan sturen. Voor de plantvakken is

bijvoorbeeld een onderscheid gemaakt tussen bepaalde bostypen. Dit wordt per plantvak verder geconcretiseerd door doelpercentages aan te geven van de gewenste boomsoorten. Hierdoor kan per dunning worden gekoerst in de richting van het eindbeeld.

Digitaal beheerplan

Waarom eigenlijk een digitaal beheerplan? Er zijn veel gegevens die interessant zijn voor de hoofdgreenkeeper. Er wordt veel gewerkt op gevoel en aan de hand van ervaringscijfers. Dit zijn voor een ervaren greenkeeper belangrijke instrumenten. Maar daarmee is niet alles in kunnen en kruiken. Juist doordat de aandacht primair uitgaat naar het beheer van spelelementen schieten 'randzaken' er nogal eens bij in. Met tot gevolg achterstallig onderhoud.

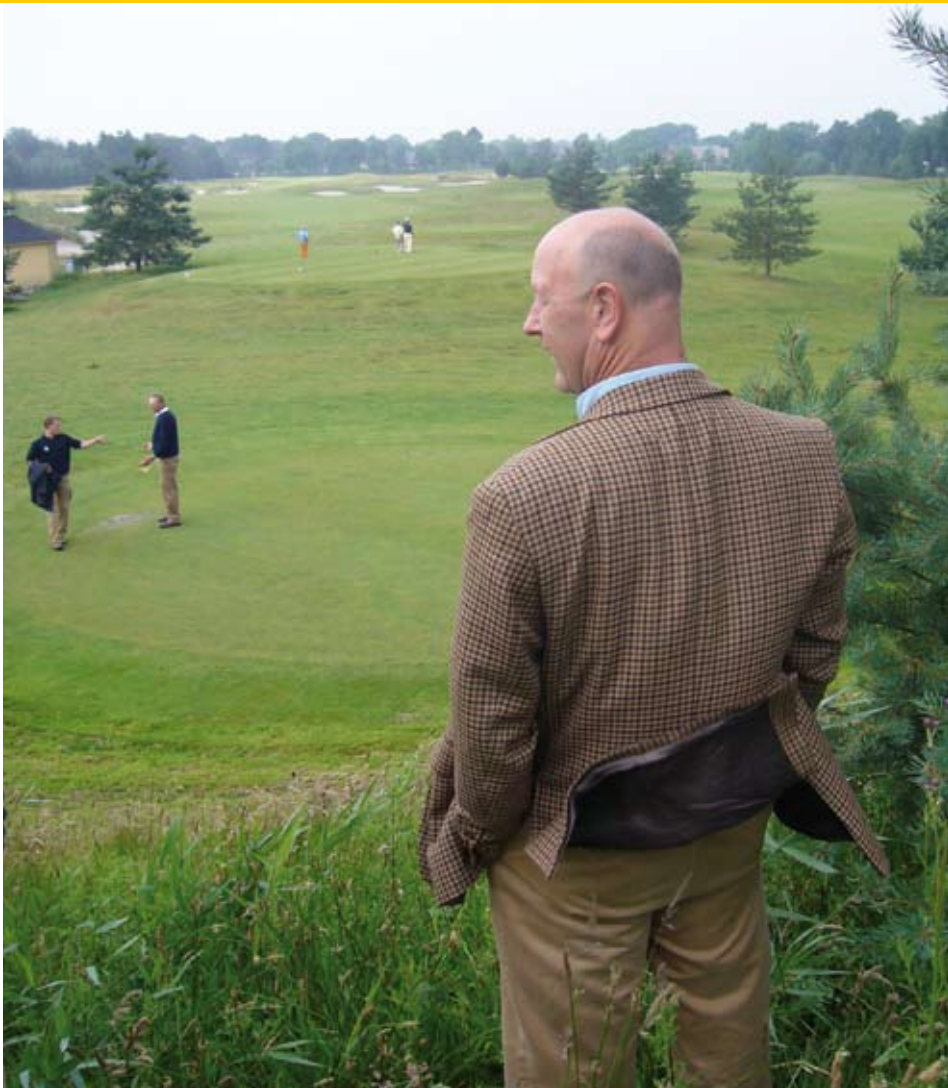
Beheerplanner geeft per jaar aan welke taken er moeten worden uitgevoerd om het buitengebied vitaal en veilig te houden en koerst af op een eindbeeld dat door de hoofdgreenkeeper en baancommissie als gewenst wordt gezien. Je voorkomt hiermee een hoop toekomstproblemen en renovatie kosten.

Planning

Planning wordt door velen gezien als een noodzakelijk kwaad. Dit heeft vooral te maken met het feit dat het vaak zo lastig is overzicht te krijgen in de taken die nog moeten worden uitgevoerd. Bovendien; weersomstandigheden maken de planning onzeker. Als het bijvoorbeeld flink waait in een verkeerde richting ga je niet de boom omzagen die op het programma staat. Daarentegen maakt plannen het ook mogelijk dat je geen achterstand in je werkzaamheden oploopt en voorkom je veel vervelende en

Vrij snel na de aanleg werd duidelijk dat een aantal prachtige, grote zomereiken in vitaliteit sterk terugliepen.

gevaarlijke situaties. De planningsmogelijkheid van het programma zijn erop gericht de hoofdgreenkeeper vooral de voordelen van het plannen te bieden zonder dat hij of zij dagen achter een computer moet doorbrengen om de juiste gegevens in te voeren.

Bruno Steensels

Hoofdgreenkeeper

Hoewel de beheerplanner veel in kaart brengt, neemt het niet de verantwoordelijkheid over van de hoofdgreenkeeper. Peter Schalk plant het dagelijkse beheer en neemt ter plekke de beslissingen over de uitvoering wanneer en door wie. Maar hij wordt hierbij wel ondersteund door een beheerplan en deskundige adviseurs die waar nodig kunnen bij schieten met raad en daad.

Actualiseren

Een beheerplan is een behoorlijke investering als je bedenkt dat een plan vaak in een jaar of vijf al achterhaald is. Er zijn meerdere oorzaken waardoor een dergelijk plan kan verouderen, een flinke storm of een verandering in het baanbestuur is alles wat nodig is. Het plan dient steeds geactualiseerd te worden. Doordat het adviesbureau contact onderhoudt met de hoofdgreenkeeper en de maatregelen ook worden

doorgesproken is er bij veranderingen snel weer een aangepast en up-to-date plan. Trouwens, niet iedere hoofdgreenkeeper blijft zijn hele leven op dezelfde golfbaan werken. Wat gebeurt er met alle kennis over de terreinelementen en het beheer wat er in het verleden is gepleegd? Door het delen en vastleggen van de kennis kan het adviesbureau eenvoudig een nieuwe commissie of greenkeeper inlichten. Digitaliseren en actualiseren geeft de mogelijkheid om met kleine ingrepen een volledig geactualiseerd plan te onderhouden. Zodat de in 2008 geveldde bomen ook niet meer in de kaart terugkomen van nu, maar bijvoorbeeld wel te zien zijn in een kaart uit 2007.

NLadviseurs is een adviesbureau voor natuurbeheer en landschapsoptimalisering. Voor meer informatie www.nladvisers.nl